

KONYA

NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ

MÜHENDİSLİK ve MİMARLIK FAKÜLTESİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
DERSİ

ACİL DURUM PLANI, SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARET

ACİL DURUM

- Acil durum; önceden tahmin edilemeyen, ani olarak oluşan ve hızlı bir şekilde müdahaleyi gerektiren olaylar bütünüdür.
- Yönetim literatüründe acil durum, “beklenmeyen ve önceden tahmin edilemeyen durum” olarak ifade edilmektedir.

ACİL DURUM

- Acil durum;
bir kriz hali olup, can ve mal kaybını korumak,
halkın sağlığını ve emniyetini güvence altına
almak veya
bir bölgedeki herhangi bir faciayı önlemek
üzere devletin bu bölgedeki yerel çabalara
destek vermesini gerektiren durumdur.

ACİL DURUM ÖRNEKLERİ-1

- Tıbbi acil durumlar: Büyük salgınlar, kitlesele yemek zehirlenmeleri, acil kan ihtiyaçları vb.
- Hızlı bir şekilde kontrol altına alınabilen yangınlar
- Kazalar: Sanayide, kimya tesislerinde meydana gelen kazalar, büyük zincirleme trafik kazaları
- Bomba ihbarları

ACİL DURUM ÖRNEKLERİ-2

- Zararlı madde olayları
- Su baskını
- Sel
- Fırtına
- Kasırga
- Deprem
- İletişim hataları
- Önemli miktarda müşteri kaybı
- Patlamalar

ÖN HAZIRLIK

- Çeşitli riskleri tamamen azaltmak veya yok etmek mümkün olmayabilir. Ön hazırlık; olay öncesi belirli eylerin gerçekleştirilmesi yoluyla acil durum veya afetlerin etkisini azaltmaya yardım edebilen önlemlerdir.

Ön hazırlık idari hükümet veya yerel yönetimler düzeyinde girişimde (müdahale) bulunulmasını veya onarım operasyonlarını ve yaşam koruma anlamındaki tüm hazırlıkları veya planları kapsar.

18 Haziran 2013 SALI Resmî Gazete
Sayı : 28681 Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanlığında:
İŞYERLERİNDE ACİL DURUMLAR
HAKKINDA YÖNETMELİK

Bu Yönetmeliğin amacı

işyerlerinde ;

- acil durum planlarının hazırlanması,
- önleme,
- koruma,
- tahliye,
- yangınla mücadele,
- ilk yardım ve benzeri konularda yapılması gereken çalışmalar ile bu durumların güvenli olarak yönetilmesi ve bu konularda görevlendirilecek çalışanların belirlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Acil durum: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olayları,
- b) Acil durum planı: İşyerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dahil, bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı planı,
- c) Güvenli yer: Acil durumların olumsuz sonuçlarından çalışanların etkilenmeyeceği mesafede veya korunakta belirlenmiş yeri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İşveren ve Çalışanların Yükümlülüğü İşverenin yükümlülükleri MADDE 5 –

(1) İşverenin acil durumlara ilişkin yükümlülükleri

- a) Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek ve çalışan ile çalışma çevresini etkileyecek acil durumları önceden değerlendirerek muhtemel acil durumları belirler.
- b) Acil durumların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alır.

c) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve deęerlendirmeleri yapar.

ç) Acil durum planlarını hazırlar ve tatbikatların yapılmasını sağlar.

d) Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitilmiş yeterli sayıda çalışanı görevlendirir ve her zaman hazır bulunmalarını sağlar.

e) Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

f) Acil durumlarda enerji kaynaklarının ve tehlike yaratabilecek sistemlerin olumsuz durumlar yaratmayacak ve koruyucu sistemleri etkilemeyecek şekilde devre dışı bırakılması ile ilgili gerekli düzenlemeleri yapar.

g) Varsa alt işveren ve geçici iş ilişkisi kurulan işverenin çalışanları ile müşteri ve ziyaretçi gibi işyerinde bulunan diğer kişileri acil durumlar konusunda bilgilendirir.

(2) Acil durumlarla ilgili özel görevlendirilen çalışanların sorumlulukları işverenlerin konuya ilişkin yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Çalışanların yükümlülük ve sorumlulukları

- *MADDE 6 – (1) Çalışanların acil durumlara ilgili yükümlülükleri*
 - a) Acil durum planında belirtilen hususlar dahilinde alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlere uymak,
 - b) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda kendileri ve diğer kişilerin sağlık ve güvenliğini tehlikeye düşürecek acil durum ile karşılaştıklarında; hemen en yakın amirine, acil durumla ilgili görevlendirilen sorumluya veya çalışan temsilcisine haber vermek,
 - c) Acil durumun giderilmesi için, işveren ile işyeri dışındaki ilgili kuruluşlardan olay yerine intikal eden ekiplerin talimatlarına uymak,

ç) Acil durumlar sırasında kendisinin ve çalışma arkadaşlarının hayatını tehlikeye düşürmeyecek şekilde davranmak,

(2) İşveren, çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda; istenmeyen sonuçların önlenmesi için, bilgileri ve mevcut teknik donanımları çerçevesinde müdahale edebilmelerine imkân sağlar. Böyle bir durumda çalışanlar, ihmal veya dikkatsiz davranışları olmadıkça yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutulamaz.

Acil Durum Planının Hazırlanması

Acil durum planı

- MADDE 7 – (1) Acil durum planı, tüm işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere acil durumların belirlenmesi, bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması, görevlendirilecek kişilerin belirlenmesi, acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması, dokümantasyon, tatbikat ve acil durum planının yenilenmesi aşamaları izlenerek hazırlanır.

Acil durumların belirlenmesi

MADDE 8 – (1) İşyerinde meydana gelebilecek acil durumlar aşağıdaki hususlar dikkate alınarak belirlenir:

- a) Risk değerlendirmesi sonuçları,
 - b) Yangın, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım ve patlama ihtimali,
 - c) İlk yardım ve tahliye gerektirecek olaylar,
 - ç) Doğal afetlerin meydana gelme ihtimali,
 - d) Sabotaj ihtimali,
- Önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler

MADDE 9 –

- (1) İşveren, belirlediği mümkün ve muhtemel acil durumların oluşturabileceği zararları önlemek ve daha büyük etkilerini sınırlandırmak üzere gerekli tedbirleri alır.
- (2) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere tedbirler belirlenirken, gerekli olduğu durumda ölçüm ve değerlendirmeler yapılır.
- (3) Alınacak tedbirler, risklerden korunma ilkelerine uygun olur ve toplu korumayı esas alır.

Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri

- MADDE 10** – (1) İşverence acil durumların meydana gelmesi halinde uyarı verme, arama, kurtarma, tahliye, haberleşme, ilk yardım ve yangınla mücadele gibi uygulanması gereken acil durum müdahale yöntemleri belirlenir ve yazılı hale getirilir.
- (2) Tahliye sonrası, işyeri dâhilinde kalmış olabilecek çalışanların belirlenmesi için sayım da dâhil olmak üzere gerekli kontroller yapılır.

- (3) İşveren, işyerinde acil durumların meydana gelmesi halinde çalışanların bu durumun olumsuz etkilerinden korunması için buldukları yerden güvenli bir yere gidebilmeleri amacıyla izlenebilecek uygun tahliye düzenlemelerini acil durum planında belirtir ve çalışanlara önceden gerekli talimatları verir.

- (4) İşyerlerinde yaşlı, engelli, gebe veya kreş var ise çocuklara tahliye esnasında refakat edilmesi için tedbirler alınır.
- (5) Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulurken 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan **Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri** dikkate alınır.
- (6) Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulurken çalışanlar dışında müşteri, ziyaretçi gibi işyerinde bulunması muhtemel diğer kişiler de göz önünde bulundurulur.

Görevlendirilecek çalışanların belirlenmesi

MADDE 11 – (1) İşveren; işyerlerinde tehlike sınıflarını tespit eden Tebliğde belirlenmiş olan

- çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 30 çalışana,
- tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 40 çalışana
- az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise, 50 çalışana kadar;

a) Arama, kurtarma ve tahliye,

b) Yangınla mücadele,

konularının her biri için uygun donanıma sahip ve özel eğitilmiş en az birer çalışanı destek elemanı olarak görevlendirir. İşyerinde bunları aşan sayılarda çalışanın bulunması halinde, tehlike sınıfına göre her 30, 40 ve 50'ye kadar çalışan için birer destek elemanı daha görevlendirir.

- (2) İşveren, ilkyardım konusunda 22/5/2002 tarihli ve 24762 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan **İlkyardım Yönetmeliği esaslarına** göre destek elemanı görevlendirir.
- (3) Her konu için birden fazla çalışanın görevlendirilmesi gereken işyerlerinde bu çalışanlar konularına göre ekipler halinde koordineli olarak görev yapar. Her ekipte bir ekip başı bulunur.
- (4) İşveren tarafından acil durumlarda ekipler arası gerekli koordinasyonu sağlamak üzere çalışanları arasından bir sorumlu görevlendirilir.
- (5) 10’dan az çalışmanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde birinci fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmek üzere bir kişi görevlendirilmesi yeterlidir.

Dokümantasyon

MADDE 12 – (1) Acil durum planı asgarî aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümante edilir:

- a) İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı.
- b) Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı.
- c) Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi.
- ç) Belirlenen acil durumlar.
- d) Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler.
- e) Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri.

f) Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren kroki:

- 1) Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler.
- 2) İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler.
- 3) Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı.
- 4) Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri.

5) İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları.

(2) Acil durum planının sayfaları numaralandırılarak; hazırlayan kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve söz konusu plan, acil durumla mücadele edecek ekiplerin kolayca ulaşabileceği şekilde işyerinde saklanır.

(3) Acil durum planı kapsamında hazırlanan kroki bina içinde kolayca görülebilecek yerlerde asılı olarak bulundurulur.

Tatbikat-1

MADDE 13 – (1) Hazırlanan acil durum planının uygulama adımlarının düzenli olarak takip edilebilmesi ve uygulanabilirliğinden emin olmak için:

işyerlerinde **yılda en az bir defa** olmak üzere tatbikat yapılır, denetlenir ve gözden geçirilerek gerekli düzeltici ve önleyici faaliyetler yapılır.

Gerçekleştirilen tatbikatın tarihi, görülen eksiklikler ve bu eksiklikler doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri içeren **tatbikat raporu** hazırlanır.

Tatbikat-2

- (2) Gerçekleştirilen tatbikat neticesinde varsa aksayan yönler ve kazanılan deneyimlere göre acil durum planları gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılır.
- (3) Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanlarındaki işyerlerinde tatbikatlar yönetimin koordinasyonu ile yürütülür.

Acil durum planının yenilenmesi

- MADDE 14 – (1) İşyerinde, belirlenmiş olan acil durumları etkileyebilecek veya yeni acil durumların ortaya çıkmasına neden olacak değişikliklerin meydana gelmesi halinde etkinin büyüklüğüne göre **acil durum planı tamamen veya kısmen yenilenir.**
- (2) Birinci fıkrada belirtilen durumlardan bağımsız olarak, hazırlanmış olan **acil durum planları**; tehlike sınıfına göre;
 - çok tehlikeli iş yerlerinde en geç 2 yılda 1,
 - tehlikeli işyerlerinde en geç 4 yılda 1
 - az tehlikeli işyerlerinde 6 yılda 1 yenilenir.

Çalışanların bilgilendirilmesi ve eğitim

- MADDE 15 – (1) Tüm çalışanlar acil durum planları ile arama, kurtarma ve tahliye, yangınla mücadele, ilkyardım konularında görevlendirilen kişiler hakkında bilgilendirilir.
- (2) İşe yeni alınan çalışana, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine ilave olarak acil durum planları ile ilgili bilgilendirme yapılır.
- (3) Acil durum konularıyla ilgili özel olarak görevlendirilenler, yürütecekleri faaliyetler ile ilgili özel olarak eğitilir. 11 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca görevlendirilen çalışanlara, eğitimlerin işyerinde iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi tarafından verilmesi halinde, bu durum işveren ile eğitim verenlerce imzalanarak belgelendirilir.

- **Hedef** = Acil durumun zamanında ve en erken dönemde rapor edilmesidir.

ACİL DURUM RAPORU-1

- Sakin tutumla yönetilir.
 - Çevredeki olaylar gözlenir.
 - Kaynak varlığı belirlenir.

ACİL DURUM RAPORU-2

- Durum değerlendirilir.
 - Kazazede kontrol edilir.
 - Çevre güvenliği belirlenir.
- Derhal yardım istenir ya da yollanır.
- Tedavi öncelikleri belirlenir.

ACİL DURUM RAPORU-2

- Aciller, doğru şekilde rapor edilir.
 - Eğer yardım yoksa, o taktirde aşağıdaki birimler ile iletişime geçilir.
 - 112 ya da acil numara
 - Polis
 - İtfaiye
 - Telefon santrali
 - Bölgesel/yöresel acil sistemler

ACİL DURUM RAPORU-3

- Acil durum rapor edilirken, sözlü ifade şöyle olmalıdır:

- İsim

- Yer

- Olayın tanımı

- Yaralanmalar ile ilgili bilgi

- Gereksinilen yardım tipi

- Yardıma muhtaç birey sayısı

ACİL DURUM RAPORU-4

- Sınırlar bilinir.
- Bakım sağlanır
- Kazazedeye güven verilir.
- Olayı izleyen bireyler uzaklaştırılır.

UYARI İŞARETLERİ

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

- Özel bir amaç, faaliyet veya durumu işaret eden levha, renk, sesli ve/veya ışıklı sinyal, sözlü iletişim ya da el - kol işareti yoluyla iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgi veren, tehlikelere karşı uyarı ya da talimat veren işaretlerdir.

İşaretlerin Kullanımı

Engel veya düşme tehlikesi olan yerlerde herhangi biri;

- İşaret levhası veya güvenlik rengi
- Işıklı işaret, sesli sinyal veya sözlü haberleşme
- El işaretleri veya sözlü haberleşme

Aşağıda belirtilen işaretler birlikte kullanılabilir.

- Işıklı işaret ve sesli sinyal
- Işıklı işaret ve sözlü haberleşme
- El işaretleri ve sözlü haberleşme

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

- **YASAK İŞARETİ** : Tehlikeye neden olacak veya tehlikeye maruz bırakacak bir davranışı yasaklayan işarettir.
- **UYARI İŞARETİ** : Bir tehlikeye neden olabilecek veya zarar verecek durum hakkında uyarıda bulunan işarettir.

DIKKAT

YUKARIDA
YÜKSEK GERİLİM
KABLOSU

KM-40

DIKKAT

FREZE
MİLİ

KM-41

DIKKAT

ÇOK SICAK
SU

UD-81

DIKKAT

SICAK SIVILAR
VE BUHARLAR

UD-83

DIKKAT

SICAK
YÜZEYLER

UD-84

DIKKAT

SIKIŞMA
TEHLİKESİ

TK-18

DIKKAT

GÜRÜLTÜLÜ
ALAN

DIKKAT

BAŞINIZA
DİKKAT EDİN

DIKKAT

GAZ
TÜPLERİ

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

- **EMREDİCİ İŞARET** : Uyulması zorunlu bir davranışı belirleyen işaretdir.
- **ACİL ÇIKIŞ VE İLKYARDIM İŞARETLERİ** : Acil çıkış yolları, ilkyardım veya kurtarma ile ilgili bilgi veren işaretlerdir.

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

- **İŞARET LEVHASI** : Geometrik şekil, resim, sembol, piktogram ve renklerden oluşturulan ve gerektiğinde yeterli aydınlatma ile görülebilir hale getirilmiş özel bilgi ileten levhadır.
- **EK BİLGİ LEVHASI** : Bir işaret levhası ile beraber kullanılan ve ek bilgi sağlayan levhadır.

Ya da

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

- **GÜVENLİK RENGİ** : Özel bir güvenlik anlamı verilen rengidir.
- **SEMBOL VEYA PİKTOGRAM** : Bir işaret levhası veya ışıklandırılmış yüzey üzerinde kullanılan ve özel bir durumu veya özel bir davranışı tanımlayan şekildir.

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

- **İŞIKLI İŞARET** : Saydam veya yarı saydam malzemedен yapılmış, içeriden veya arkadan aydınlatılarak ışıklı bir yüzey görünümü verilmiş işaret düzeneğidir.
- **SESLİ SİNYAL** : İnsan sesi yada yapay insan sesi kullanmaksızın, özel amaçla yapılmış bir düzeneğin çıkardığı ve yaydığı, belirli bir anlama gelen kodlanmış sesdir.
- **SÖZLÜ İLETİŞİM** : İnsan sesi veya yapay insan sesi ile iletilen, önceden anlamı belirlenmiş sözlü mesajdır.

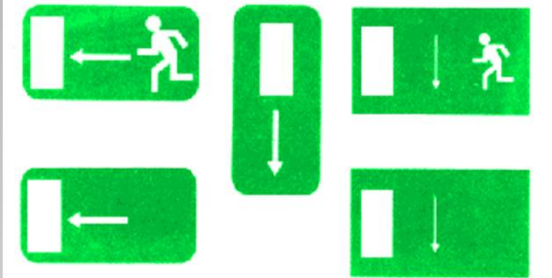

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

- **EL İŞARETİ** : Çalışanlar için tehlikeli olabilecek manevra yapan operatörü yönlendirmek için, ellerin ve/veya kolların önceden anlamları belirlenmiş hareket ve pozisyonlarıdır.
- **OPERATÖR** : İşareti izleyerek araç ve gereci kullanan kişidir.
- **İŞARETÇİ** : İşareti veren kişidir.

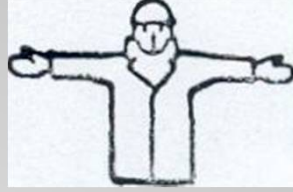

Renk	Anlamı ve Amacı	Talimat ve Bilgi	Temel Nitelikler	Şekil
Kırmızı	Yasak İşareti	Tehlikeli hareket veya davranış	Daire biçiminde, Beyaz zemin üzerine siyah piktogram, kırmızı çerçeve ve diyagonal çizgi (kırmızı kısımlar işaret alanının en az %35'ini kapsayacaktır)	 Sigara İçilmez Sigara içmek ve açık alev kullanmak yasaktır Yaya giremez Suyla söndürmek yasaktır İçilmez Yetkisiz kimse giremez İş makinası giremez Dokunma
	Tehlike İşareti	Dur, kapat, düzelt, acil durdur, tahliye et		 STOP DUR
	Yangınla mücadele ekipmanları	Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve ne olduğu	Dikdörtgen veya kare biçiminde. Kırmızı zemin üzerine beyaz piktogram (kırmızı kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsayacaktır)	 Yangın Hortumu Yangın Merdiveni Yangın Söndürme Cihazı Acil Yangın Telefonu Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

Renk	Anlamı ve Amacı	Talimat ve Bilgi	Temel Nitelikler	Şekil
Sarı	Uyarı işareti	Dikkatli ol, önlem al, kontrol et	Üçgen şeklinde. Sarı zemin üzerine siyah piktogram, siyah çerçeve (sarı kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsayacaktır)	 Parlayıcı madde veya yüksek ısı Patlayıcı madde Toksik (Zehirli) madde Aşındırıcı madde Radyoaktif madde Asılı yük İş makinası Elektrik tehlikesi Tehlike Lazer ışını Oksitleyici madde İyonlayıcı olmayan radyasyon
ENGELLER	Engellere çarpma, düşme ya da nesnelerin düşme tehlikesinin bulunduğu yerler			

Renk	Anlamı ve Amacı	Talimat ve Bilgi	Temel Nitelikler	Şekil
Yeşil	Acil kaçış, ilk yardım işareti	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler	Dikdörtgen veya kare biçiminde. Yeşil zemin üzerine beyaz piktogram (yeşil kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsayacaktır)	 <p>Acil çıkış ve kaçış yolu</p>
	Tehlike yok Normale dön			 <p>Yönler (Yardımcı bilgi işareti)</p> <p>İlk Yardım Sedye Acil yardım ve ilk yardım telefonu</p> <p>Güvenlik duşu Göz duşu</p>
(1) Mavi	Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.			
(2) Flouresan turuncu	Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında bu renk çok dikkat çekicidir			

EL İŞARETLERİ

A. GENEL İŞARETLER

Anlamı	Tarifi	Şekil
BAŞLAT Hazır ol Başlama komutu	Avuç içleri öne bakacak şekilde her iki kol yere paralel	
DUR Kesinti / ara Hareketi durdur	Avuç içi öne bakacak şekilde sağ kol yukarı kalkık	
TAMAM İşlemin sonu	Her iki kol göğüs hizasında eller kenetli	

EL İŞARETLERİ

B. DİKEY HAREKETLER

Anlamı	Tarifi	Şekil
KALDIR	Sağ kol avuç içi öne bakacak şekilde yukarı kalkırken yavaşça daire çizer	
İNDİR	Sağ kol avuç içi içeri bakacak şekilde yere doğru indirilmişken yavaşça daire çizer	
DÜŞEY MESAFE	Mesafe her iki elin arasındaki boşlukla ifade edilir	

EL İŞARETLERİ

C. Yatay Hareketler

Anlamı	Tarifi	Şekil
İLERİ	Her iki kol avuç içleri yukarı bakacak şekilde bel hizasında bükülürken kollar dirsekten kırılarak yukarı hareket eder	
GERİ	Her iki kol avuç içleri aşağı bakacak şekilde göğüs önünde bükülürken kollar dirsekten kırılarak yavaşça gövdeden uzaklaşır	

EL İŞARETLERİ

C. Yatay Hareketler

SAĞ Manevracının sağı	Sağ kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sağa uzatılmışken sağa doğru yavaşça küçük hareketler	
SOL Manevracının solu	Sol kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sola uzatılmışken sola doğru yavaşça küçük hareketler	
YATAY MESAFE	Eller arasındaki boşluk mesafeyi ifade eder	

EL İŞARETLERİ

D. TEHLİKE

Anlamı	Tarifi	Şekil
TEHLİKE Acil dur.	Avuç içleri öne bakacak şekilde her iki kol yukarı kalkık	

KONYA

NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ

TEŞEKKÜRLER